

PENSUMLISTE

HØST 2011/VÅR 2012

PRAKTISK-PEDAGOGISK UTDANNING (PPU og FPPU)

PEDAGOGIKK OG FAGDIDAKTIKK

Ex. Paed.

Innholdsfortegnelse

Drama og teater fagdidaktikk (PPU4251, PPU4770, PPU4771)	4
Engelsk fagdidaktikk (PPU4241, PPU4541, PPU4750, PPU4751)	5
Ex. Paed. (PPU4000)	6
Formgivningsfag (PPU4253, PPU4774, PPU4775).....	6
Fransk fagdidaktikk (PPU4242, PPU4542, PPU4752, PPU4753)	7
Idrett/kroppspøving fagdidaktikk (PPU 4261, PPU4780, PPU4781, PPU4561)	8
Klassemiljø og tilpasset opplæring med spesialpedagogisk arbeid (PPU4212, PPU4512)	8
Matematikk fagdidaktikk (PPU4225, PPU4525, PPU4728, PPU4729)	9
Media/film fagdidaktikk (PPU4252, PPU4772, PPU4773).....	10
Musikkdidaktikk (PPU4254, PPU4776, PPU4777)	11
Naturfagdidaktikk – biologi, fysikk og kjemi	12
Biologi fagdidaktikk (PPU4221, PPU4520, PPU4521, PPU4270, PPU...)	13
Fysikk fagdidaktikk (PPU4522, PPU4222, PPU4722, PPU4723)	13
Kjemi fagdidaktikk (PPU4224, PPU4726, PPU4727, PPU4524)	13
Norsk fagdidaktikk (PPU4243, PPU 4543)	13
Pedagogikk (PPU4110, PPU 4410).....	14
Profesjonskunnskap (PPU4213)	17
Religion og etikk – religion/livssyn fagdidaktikk (PPU4263, PPU4784, PPU4785).....	18
Samfunnsfagsdidaktikk – historie, samfunnskunnskap og geografi	19
Historie fagdidaktikk (PPU4232, PPU4532)	19
Samfunnskunnskap fagdidaktikk (PPU4233, PPU4533)	20
Geografi fagdidaktikk (PPU4231, PPU4531).....	20
Spansk fagdidaktikk (PPU 4245, PPU4545)	22
Tysk fagdidaktikk (PPU4244, PPU4544)	23
Yrkesdidaktikk (PPU4581)	24

Drama og teater fagdidaktikk (PPU4251, PPU4770, PPU4771) **Antall: ca. 10**

Knutsen, Hanne & Ørvig, Anne (2006). Scenepresentasjon Fremføringsprosjekter med barn og unge. Bergen: Høyskoleforlaget.

Halvorsen, E. M. (2007). Kunstfaglig og pedagogisk FOU. Nærhet distanse dokumentasjon. Bergen: Høyskoleforlaget.

Kompendium (som deles ut ved semesterstart): Læreplansanalyser og evaluering

Pascoe, Robin (2006). Finding Common Ground: Drama, Theatre, and Assessment.

I L. Mc Cammon & D. McLaughlan (eds.) Universal Mosaic of Drama and Theatre: The Idea 2004 Dialogues, pp. 85-98. Ottawa: Idea Publications.

Sæbø, Aud Berggraff. Drama i den nye læreplanen Kunnskapsløftet. Nedlastet 18.8. 2008 fra <http://www.dramanett.no>

Knutsen, Hanne (2008). Exit drama fra norsk grunnskole? (debattinnlegg), Drama 2/08, s. 38-39. (tilføyelse som vedlegg to ferske tekster fra Drama)

Sæbø, Aud Berggraff (2009). Kunnskapsløftet og drama. I Drama 1, s.8-12.

Liset, Marte Sverdrup (2009). Drama på timeplanen, I Drama 1, s 13-28.

Østern, Anna-Lena m.fl. (2005). Läroplansgrund för drama i Finland – ett förslag. I Østern, A-L., Risan, L., Strandberg, M. & Eriksson, S. A. (red.). Drama, dramaturgi och kulturell läsfärdighet. Publikation nr 10 från Åbo Akademis pedagogiska fakultet.

Profesjonskunnskap drama- og teaterlærere: den reflekterende praktiker

Anderson, Michael (2006). What is a Drama Teacher? Some Stories from Praxis. I L. Mc Cammon & D. McLaughlan (eds.) Universal Mosaic of Drama and Theatre: The Idea 2004 Dialogues, pp. 99-108. Ottawa: Idea Publications.

Winston, Joe (2007). Researching through Case Study. I J. Ackroyd (ed.). Research methodologies for drama education, pp.41-62. (First printed 2006). Stoke on Trent: Trentham Books.

O'Toole, John & Dunn, Julie (2002). Setting up your drama work. I O'Toole, J. & Dunn, J., Pretending to learn. Helping children learn through drama, pp. 10-33. French Forest: Pearson Education Australia. Longman.

Owens, Allan & Barber, Keith (2001). Developing and evaluating our practice. I Owens, A. & K. Barber, Mapping drama, s 5-19. Carlisle: Caryl Press.

[+ noen sider utdelt kursmateriell fra prosessdramaworkshop med Allan Owens]

Østern, A-L. (2010). Estetisk tilnærming til læring. I S. S. Hovdenak & O. erstad (red.) (2010). Kunnskap i skolen, s. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag.

Didaktikk innenfor drama- og teaterpedagogiske sjangrer

Songe-Møller, Anna S. & Sæbø, Aud Berggraff (2007). Om ”Teater i klasserommet”. I Songe-Møller, A. S. & Sæbø, A. B., Ibsen og Holberg i skolen.- et møte med dramatikk, drama og estetiske læringsformer, s. 13-22. Bergen: HøyskoleForlaget.

Eigtvedt, Michael (2007). Introduktion: Hva er forestillingsanalyse? I M. Eigtvedt , Forestillingsanalyse. En introduktion, s. 11-24.Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur.

Spolin, Viola (1999). Forberedelsen. I V. Spolin, Praktiskt teaterarbejde. Metoder, øvelser og ideer, s. 3-15. Gråsten: Drama. (Orig. 1985 Theatre games for rehearsal).

Spolin, Viola (1999). Faste udtryk i sidecoaching. I V. Spolin, Praktiskt teaterarbejde. Metoder, øvelser og ideer, s.113-115. Gråsten: Drama.

”Live-Kamera” En ny teknikk i dramaforløb. Drama 2/01, s. 32-37.

Otnes, Hildegunn (2009). Å være digital. I H. Otnes (red.). Å være digital i alle fag, s. 11-28. Oslo: Universitetsforlaget.

Referanselitteratur

Handagard, I. (2005). God i muntlig? Fortellerteknikk, retorikk og fremføringskunnskap. Bergen: Høyskoleforlaget.

Aksnes, L. M. (2007). Tid for tale – munnleg norsk i skolen. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Neelands, J (2006). Drama i praksis. Teori, ideer og metoder. (Annet opplag). Gråsten: Drama.

Elevenes bøker i drama fra den videregående skolen.

Engelsk fagdidaktikk (PPU4241, PPU4541, PPU4750, PPU4751)

Antall: ca. 75

Harmer, Jeremy (2007). *The practice of English language teaching*. Harlow: Longman. (4th edition)

Korsvold, Anne Karin (2000). *Engelsk i 10 C*. Oslo: Universitetsforlaget.

Otnes, Hildegunn (red.) (2009). *Å være digital i alle fag*. Oslo: Universitetsforlaget. (Kap. 1 og 5)

Språkfag: Idéhefter for lærere 1, 2, 3, 4. Trondheim: Tapir akademisk forlag.

I tillegg:

Kompendium for engelsk- og fremmedspråkdidaktikk. PPU. Program for lærerutdanning, NTNU.

Utdanningsdirektoratet. *Læreplan for Kunnskapsløftet, LK06*. Gjeldende versjon tilgjengelig fra <http://www.udir.no/grep>.

Utdanningsdirektoratet. *Forskrift til opplæringslova, Kap. 3. (Vurderingsforskriften)*. Gjeldende versjon tilgjengelig fra <http://www.lovdatab.no>.

Materiale som deles ut i forelesninger er også pensum.

Ex. Paed. (PPU4000) Antall: ca. 200

*Dewey, J. ([1897] 2000): Mitt pedagogiske credo. I: Sveinung Vaage (red.): *Utdanning til demokrati: Barnet, skolen og den nye pedagogikk: John Dewey i utvalg*. Oslo: Abstrakt Forlag, (s. 55-66) (12 s)

*Dewey, J. ([1897] 2000): Utdanning i et samfunnsmessig perspektiv. I: Sveinung Vaage (red.): *Utdanning til demokrati: Barnet, skolen og den nye pedagogikk: John Dewey i utvalg*. Oslo: Abstrakt Forlag, (s. 67-82) (16 s)

*Eidsvåg, I. (2002): Læreren – såmann, gartner og perlefisker. Kronikk i *Under Utdanning* 2/03. (1 s)

Engelsen, B. U. (2007): *Kan læring planlegges?* Gyldendal Akademiske. Kap 1 (23 s)

Engh, R., Dobson, S. og Høihilder, E. K. (2007): *Vurdering for læring*. Oslo: Høyskoleforlaget. Kap 2 og 3 (15 s)

Imsen, G. (2005): *Elevens verden*. Oslo: Universitetsforlaget. Kap: 1-4, 6,7 og 10 (181s)

Johnson, D. W., Johnson, R. T., Haugaløkken, O. K. og Aakervik, Aa. O. (2006): *Samarbeid i skolen*. Namsos: Pedagogisk Psykologisk Forlag. Kap.6 (20 s)

*Kjelstadli, K. (2010): Fra innvandrere til minoriteter. I: A.B. Lund, B. Bolme Moen (red.): *Nasjonale minoriteter i det flerkulturelle Norge*. Trondheim: Tapir Akademiske Forlag . (18 s)

*Lillejord, S. (2009): Læring som praksis vi deltar i. I: *Livet i skolen* I: T. Manger, S. Lillejord, T. Nordahl, T. Helland (red.): Bergen: Fagbokforlaget (28s)

*Nordahl, T. (2002): Klasseledelse og relasjon mellom elev og lærer. I: *Eleven som aktør*. Oslo: Universitetsforlaget (28 s)

*Postholm, M. B. (2007): Læreren med forskerblick på egen praksis. I: *Forsk med! Lærere med forskerblick på egen praksis*. NW Damm & Sønn. (19 s)

*Skaalvik, E. & Skaalvik, S. (2007): *Skolen som læringsarena. Selvoppfatning, motivasjon og læring*. Oslo: Universitetsforlaget. Kap 2 (50 s)

Litteratur merket * er i kompendium.

Formgivningsfag (PPU4253, PPU4774, PPU4775) Antall: ca. 10

Arnheim, Rudolf (1974) : *Art and Visual Perception*, University of California press, Berkeley, Los Angeles, Kap. I, II, III, IV

Dobson, S og Engh, R (red)(2010):Vurdering for læring i fag. Kristiansand, Høyskoleforlaget
Kap 1,2,3, 12 og 15

Haabesland Anny Å. Vavik Ragnhild (2004): Kunst og håndverk – hva og hvorfor. Bergen:
fagbokforlaget. s 11-30 og 128- 303

Nielsen, Liv Merete (2009): Fagdidaktikk for kunst og håndverk, i går i dag i morgen. Oslo:
Universitetsforlaget

Samuelsen A.M (2003) Formidling av kunst til barn og unge, Oslo: Universitetsforlaget

Wollan, Gjermund: Håndverk som gestaltforståelse og -skaperglede. En fenomenologisk
studie. Norsk antropologisk tidskrift 01/2006.
Kan kjøpast på nettet. <http://www.idunn.no/>

LK06: Læreplanverket for kunnskapsløftet. <http://www.udir.no/Tema/Lareplaner/>

Lutnes, E. (2009): Vurdering i Kunst og håndverk. Form nr.2 s. 4-7. Høgskolen i Oslo

Fransk fagdidaktikk (PPU4242, PPU4542, PPU4752, PPU4753)

Antall: ca. 20

Dobson, Stephen & Roar Engh (red.) (2010). *Vurdering for læring i fag*. Kristiansand:
Høyskoleforlaget.

Otnes, Hildegunn (2009). *Å være digital i alle fag*. Oslo: Universitetsforlaget. (Kap. 1 og 6)

Simensen, Aud Marit (red.) (2007). *Teaching a foreign language. Principles and procedures*.
Oslo: Fagbokforlaget.

Språkfag: Idéhefter for lærere 1, 2, 3, 4. Trondheim: Tapir akademisk forlag.

Tornberg, Ulrika (2000). *Språkdidaktikk*. Oslo: Fag og kultur.

I tillegg:

Kompendium for engelsk- og fremmedspråkdidaktikk. PPU. Program for lærerutdanning,
NTNU.

Utdanningsdirektoratet. *Læreplan for Kunnskapsløftet, LK06*. Gjeldende versjon tilgjengelig
fra <http://www.udir.no/grep>.

Utdanningsdirektoratet. *Forskrift til opplæringslova, Kap. 3. (Vurderingsforskriften)*.
Gjeldende versjon tilgjengelig fra <http://www.lovdato.no>.

Annen litteratur som blir presentert senere.

Idrett/kroppsøving fagdidaktikk (PPU 4261, PPU4780, PPU4781, PPU4561) **Antall: ca. 60**

Høstsemester:

Brattenborg, S og Engebretsen, B. 2007: *Innføring i kroppsøvingsdidaktikk* (kap. 1 - 9)

Sigmundsson, H. og Ingebrigtsen, J.E. 2006: *Idrettspedagogikk*. Universitetsforlaget 2006.

Vårsemester:

K. Steinsholt og K. Pedersen Gurholt. 2010: *Aktive liv: Idrettspedagogiske perspektiver på kropp, bevegelse og dannelse*.

Johansen, B.T, Høigaard, R, Fjeld, J.B. 2009: *Nyere perspektiver innen idrett og idrettspedagogikk*.

Referanselitteratur:

Læreplanverket for Kunnskapsløftet; Kunnskapsdepartementet – Utdanningsdirektoratet
www.udir.no

Andre utgifter:

Utgifter til ekskursjoner ca 500,-

Utstyr: Ryggsekk for dagstur og overnattingstur, kompass, solid skiutstyr og snøspade.

Klassemiljø og tilpasset opplæring med spesialpedagogisk arbeid (PPU4212, PPU4512) **Antall: ca. 55**

HØST 2011 (PPU) / HØST 2011-VÅR 2012 (FPPU)

Nordahl, T., Sørli, M. Manger, T. & Tveit, A. (2005): *Atferdsproblemer blant barn og unge. Teoretiske og praktiske problemstillinger*. Bergen: Fagbokforlaget. (259 sider)

Juul, J. & Jensen, H. (2003): *Fra lydighet til ansvarlighet- pedagogisk relasjonskompetanse*. Oslo: Pedagogisk Forum. (kapittel 1-4: 93 sider)

I kompendium:

Emanuelson, I. (1995): Integrering og konsekvensar av integreringsideologien. I Haug, P. (2002): *Spesialpedagogiske utfordringar*. Universitetsforlaget. Oslo. (15 sider)

Håstein, H. & Werner, S. (2004): *Spesialpedagogikk i en inkluderende skole*. I Befring, E. & Tangen, R. (red.) (2004): *Spesialpedagogikk*. Cappelen Akademiske Forlag. Oslo. (29 sider)

VÅR 2012 (PPU) / HØST 2012-VÅR 2013 (FPPU)

Aronson, E. (2007): *The Social Animal*. New York: Worth Publishers (kap 1, 2, 4 og 7: 173 sider)

Freire, P. (1999): *De undertryktes pedagogikk*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag. S. 9-111. (102 sider)

I kompendium

Bernstein, B. (2000) Pædagogiske koder og deres praksismodaliteter. I Chouliaraki, L. & Bayer, M. (2001): *Basil Bernstein. Pædagogik, diskurs og magt*. Viborg: Akademisk. (20 sider)

Haugen, Cecilie (2007): ”En problematisering av prinsippet ”å bygge på elevens bakgrunnskunnskap”. I Hovdenak, Riksaasen, Wiese (red): *Klasse, kode og identitet. Bernstein i norsk forskning*. Tapir akademisk forlag, Trondheim. (13 sider)

Hernes, G. (1974): Om ulikhetens reproduksjon. Hvilken rolle spiller skolen?. I Mortensen, M. S. (1974): *I forskningens lys*. Lyches forlag. Oslo. (21 sider)

Aasen, P. (2007): Læringsplakatens utdanningspolitiske kontekst. I Møller, J. & Sundli, L. (2007): *Læringsplakaten skolens samfunnskontrakt*. Høyskoleforlaget. Kristiansand. (22 sider)

Matematikk fagdidaktikk (PPU4225, PPU4525, PPU4728, PPU4729) Antall: ca. 45

Björkqvist, O (2003): *Matematisk problemløsning*. I Grevholm, B. (Ed). (s. 51-70) Matematikk for skolen. Bergen: Fagbokforlaget.

Pehkonen, E (2003): *Lærere og elevers oppfatninger som en skjult faktor i matematikkundervisningen*. I Grevholm, B. (Ed). (s. 154-181) Matematikk for skolen. Bergen: Fagbokforlaget.

Fuglestad, A (2003): *Konstruktivistisk perspektiv på datamaskiner i matematikkundervisning*. I Grevholm, B. (Ed). (s. 209-234) Matematikk for skolen. Bergen: Fagbokforlaget.

Niss, M (2003): *Mål for matematikkundervisningen*, I Grevholm, B. (Ed). (s. 288-332) Matematikk for skolen. Bergen: Fagbokforlaget.

J. W. A. Young (1924): *The Teaching of Mathematics*, I J. W. A. Young: *The Teaching of Mathematics in the Elementary and Secondary School*, Longmans, Green & Co.

Skemp, R.R (1976). *Relational understanding and instrumental understanding, Mathematics Teaching, 77, 20–26.*

Erlwanger, S. (1973). Benny's conception of rules and answers in IPI mathematics. JCMB, Vol. 1, No. 2, Autumm 1973.

Boaler, J. (1998). Open and closed mathematics: Student experiences and understandings. *Journal for Research in Mathematics Education*, 29(1), 41-62.

Skovsmose, O. (2003). Undersøgelandskaber. I: O. Skovsmose & M. Blomhøj (red.), *Kan det virkelig passe? Om matematiklæring* (s. 143-158). København: L&R Uddannelse

Niss M, Højgaard Jensen T (2002), *Kompetencer og matematiklæring: Ideer og inspiration til udvikling af matematikundervisning i Danmark*, Uddannelsesstyrelsens temahæfteserie nr.18, 2002. København: Undervisningsministeriet. (s. 43-73)

Frostad, P.: *Konkretiseringsmaterieell – veien til matematikkinnnsikt?*
I: Tangenten : tidsskrift for matematikkundervisning. - 6(1995), nr. 2

Kristensen, T.E. : *Tilpasset opplæring innenfor fellesskapet*. I: Tangenten : tidsskrift for matematikkundervisning. - 19(2008), nr. 2

Botten, G., Daland, E. og Dalvang, T. *Tilpasset matematikkopplæring i en inkluderende skole*. I: Tangenten : tidsskrift for matematikkundervisning. - 19(2008), nr. 2

Jensen, A. *Utforskning av funksjonsuttrykk og de tilhørende grafene ved hjelp av GeoGebra*. I: Tangenten : tidsskrift for matematikkundervisning. - 19(2008), nr. 3

Buchberger, Bruno (1990) *Should students learn integration rules?* ACM SIGSAM Bulletin 24, 10-17.

Folke Larsen, A; Hein, M. and Wedege, T. (2006). *Undersøgende læringsmiljø i matematik. Kritisk refleksjon etter skoleperioden*. MONA, Matematik- og Naturfagsdidaktik - tidsskrift for undervisere, forskere og formidlere, 2006-4, 7-20.

Blomhøj, Morten (2006). *Mod en didaktisk teori for matematisk modellering*. I O. Skovsmose og M. Blomhøj (red.), *Kunne det tænkes? – Om matematiklæring* (side 80- 109). Danmark: Malling Beck A/S

Media/film fagdidaktikk (PPU4252, PPU4772, PPU4773)

Antall: ca. 10

Lyngsnes,Rismark: *Didaktisk arbeid*. Gyldendal Akademisk, 2.utg. 2009
ISBN 978-82-05-37162-0

Vettenranta (red): *Mediedanning og mediepedagogikk*. Gyldendal Akademisk, 2007
ISBN 978-82-05-37167-5

Eriksen: *Fortellerteknikk og dramaturgi for film og fjernsyn*. Vett&Viten, 2.utgave, 3.opplag 2000. ISBN 13: 978-82-412-0011-3

Erstad: *Digital kompetanse i skolen*. Universitetsforlaget, 3.opplag 2008
ISBN 978-82-15-00196-8

I tillegg stensiler og utdrag fra div forskningsrapporter. Bestemmes etter samtale med studentene.

Musikdidaktikk (PPU4254, PPU4776, PPU4777) Antall: ca. 15

Kjernestoff:

Hanken, I. M. og Johansen, G (1998):Musikkundervisningens didaktikk. Oslo: Cappelen akademisk forlag (273 s.)

Hjertaas / Johansen (2007):Tempo. 8-10 klasse. Lærerens bok. Oslo: Cappelen Akademisk forlag (155 s.)

Olsen, E. S.Stenersen Hovdenak (red) (2007): Musikk- mulighetenes fag. Bergen: Fagbokforlaget (velg 3 artikler, ca 35 s)

Sætre, J.H og G. Salvesen (2010): Allmenn musikkundervisning. Oslo: Gyldendal Akademisk (287 s)

Det forutsettes også kjennskap til læreplan for grunnskole og vdg skole (LK06) samt rammeplan for kulturskolen (2003)

Tilleggsstoff:

Angelo, E, B. Grong og W. Hovstein Olsen (2004): Blanda drops for nye musikanter. Trondheim: DMMH forlag

Bakke, S (2002): Kreativ med musikk. Skapande aktivitetar i musikkfaget. Gjøvik: Samlaget

Bamford, A (2006): Wow-faktoren. Globalt forskningskompendium om kunstfagenes betydning i utdanning. Oslo: Musikk i skolen

Bjørgan, H.J (red) (2007): Kultur former framtida. Hvordan og hvorfor kultur virker. Oslo: Andrimne forlag

Bjørkvold, J.R (2005): Det musiske menneske. Oslo: Freidig Forlag

Blix, H (2004): Notelesning, hva slags lesning er det? Didaktiske betraktninger rundt hørelærefaget – sett i lys av språkopplæringsteorier. Høgskolen i Tromsø: Eureka forlag

Bøe, O.M (2005): Musikdidaktikk for grunnskolen. Oslo:Universitetsforlaget

Bøe, O.M (2009): Musikk lærerens lokale læreplan. Høgskolen i Sør-Trøndelag: Nettbok (http://brage.bibsys.no/hist/handle/URN:NBN:no-bibsys_brage_9342)

Djupdal, K (2008); Musikkaktiviteter. (Undervisningsmetodikk for musikkunderv i store og små grupper.) Oslo: forlaget

Dyndahl, P og Ø. Varkøy (1994). Musikkpedagogiske perspektiver. Oslo: Ad Notam

Gyldendal

Espeland, M (2004): Musikk I Bruk, Lyttemetodikk – ressursbok + CD-samling. Bergen: Fagbokforlaget

Gulbrandsen, E og Ø. Varkøy (red) (2004): Musikk og mysterium. Fjorten essay om grensesprengende musikalsk erfaring. Oslo: Cappelen Akademisk forlag

Isaksen, B (red) (2009): Musikk med leik, leik med musikk. Artikler om instrumentaldidaktikk. Oslo: Universitetsforlaget (velg 2 artikler, ca 30 s.)

Johansen G., S. Kalsnes og Ø. Varkøy (red) (2004): Musikkpedagogiske utfordringer. Artikler om musikkpedagogisk teori og praksis. Oslo: Cappelen Akademisk forlag

Nielsen, F.V (2004) Almen Musikdidaktik, København: Christian Ejlers forlag

Pettersen, T.A, W. Waagen og T. Yttredal (2000): Musikkformidling. Oslo: Gyldendal undervisning

Ruud, E (1996): Musikk og verdier. Oslo: Universitetsforlaget

Ruud, E (1996): Musikk og identitet. Oslo: Universitetsforlaget

Sæther, M. og E Angelo-Aalberg (2006): Barnet og musikken, innføring i musikkpedagogikk for førskolelærerstudenter. Oslo: Universitetsforlaget

Varkøy, Ø.(1993). Hvorfor musikk? - en musikkpedagogisk idèhistorie. Oslo: Ad Notam Gyldendal

Varkøy, Ø.(2003): Musikk – strategi og lykke. Bidrag til musikkpedagogisk grunnlagstenkning. Oslo: Cappelen Akademisk forlag

Waagen, W (2010): Kulturskole, profesjon og bærekraft. Oslo: Gyldendal akademisk forlag

Naturfagdidaktikk – biologi, fysikk og kjemi

Antall: ca. 50

Felles pensum for alle naturfagdidaktikkemner:

Sonja M. Mork og Wenche Erlie, 2010: *Språk og digitale verktøy i naturfag*. Universitetsforlaget.

Svein Sjøberg, 2009: Naturfag som allmenndannelse, Gyldendal Norsk Forlag AS, 3.utg.

Peter van Marion og Alex Strømme, 2008: Biologididaktikk, Høyskoleforlaget. (2 kapitler)

Anbefalt tilknyttet pedagogikkpensum:

Gunn Imsen (2009): *Elevens verden*. Universitetsforlaget.

Biologi fagdidaktikk (PPU4221, PPU4520, PPU4521, PPU4270)

Antall: ca. 25

Peter van Marion og Alex Strømme, 2008: Biologididaktikk, Høyskoleforlaget.

Fysikk fagdidaktikk (PPU4522, PPU4222, PPU4722, PPU4723)

Antall: ca. 25

Angell, Bungum, Henriksen, Kolstø, Persson & Renstrøm: Fysikkdidaktikk. Høgskoleforlaget, 2011.

Kjemi fagdidaktikk (PPU4224, PPU4726, PPU4727, PPU4524)

Antall: ca. 25

Lærebok:

Vivi Ringnes og Merete Hannisdal (2006): "Kjemi fagdidaktikk. Kjemi i skolen" ISBN-10 82-7634-714-2

Artikler:

Hofstein, A. (2004): The Laboratory in Chemistry Education: Thirty years of Experience with Developments, Implementation, and Research

Gilbert, J.K.(2006): On the Nature of "Context" in Chemical Education

Högström, P. m.fl (2006): Lärares mål med laborativt arbete: Utveckla förståelse och interesse

Scott, P. m.fl. (2005): The Tension Between Authoritative and Dialogic Discourse: A Fundamental Characteristic of Meaning Making Interactions in High School Science Lessons

Özkaya, A. (2002): Conceptual Difficulties Experienced by Prospective Teachers in Electrochemistry: Half-Cell Potential, Cell Potential, and Chemical and Electrochemical Equilibrium in Galvanic Cells.

Abrahams, I. and Millar, R. (2008): Does practical Work Really Work? A study of the effectiveness of practical work as a teaching and learning method in school science.

Norsk fagdidaktikk (PPU4243, PPU 4543) Antall: ca. 50

Iversen, Harald Morten, Hildegunn Otnes & Marit Skarbø Solem (2011). *Grammatikken i bruk – i tekst og klasserom*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. (Kapitlene 1, 5 og 6. Studentene anbefales også å lese resten av boka.)

Otnes, Hildegunn (red.) (2009). *Å være digital i alle fag*. Oslo: Universitetsforlaget. (Kapitlene 1 og 7. Studentene anbefales også å lese kapitlene 2, 5, 6 og 10.)

Penne, Sylvi & Frøydis Hertzberg (2008). *Muntlige tekster i klasserommet*. Oslo: Universitetsforlaget. (Kapitlene 1, 2, 6, 8, 9. Studentene anbefales å lese hele boka.)

Språkfag: Idéhefter for lærere 1, 2, 3, 4. Trondheim: Tapir akademisk forlag. (Studentene anbefales å lese disse heftene.)

I tillegg:

Kompendium for norskdidaktikk. PPU. Program for lærerutdanning, NTNU.

Utdanningsdirektoratet. *Læreplan for Kunnskapsløftet, LK06*. Gjeldende versjon tilgjengelig fra <http://www.udir.no/grep>.

Utdanningsdirektoratet. *Forskrift til opplæringslova, Kap. 3. (Vurderingsforskriften)*. Gjeldende versjon tilgjengelig fra <http://www.lovdatab.no>.

Annen litteratur som blir presentert senere.

Pedagogikk (PPU4110, PPU 4410)

Antall: ca. 400

Pensum for PPU-studenter og FPPU-kullet 2011-2013.

Tema 1:

Engelsen, B. U. (2007): *Kan læring planlegges?* Oslo: Gyldendal Akademisk. Kap: 1, 2 og 3 (58 s)

Illeris, K. (2007): *Læring*. Fredriksberg: Roskilde Universitetsforlag. Kap: 1,2 (22 s)

*Skaalvik, E. & Skaalvik, S. (2007): *Skolen som læringsarena. Selvoppfatning, motivasjon og læring*. Oslo: Universitetsforlaget.

Kap: 2: Selvoppfatning. (50 s)

*Dale, E. L. (1997): Vurdering av lærerskikkethet. I: Dale, E. L. (red.), *Etikk for pedagogisk profesjonalitet*. Oslo: Cappelen. (31 s)

*Karlsen, G.: Sårbarhetens mulighet. Om utfordringer i den personlige lærergjerning. (11 s)

*Hultquist, K. (2004): Michel Foucault: makten er det som viser seg mest og derfor skjuler seg best. I Steinsholt, K. & Løvlie, L. (red.): *Pedagogikkens mange ansikter: pedagogikkens idehistorie fra antikken til det postmoderne*. Oslo: Universitetsforlaget.

*Dewey, J. (1997): *Demokrati och utbildning*. Göteborg: Diados. Kap: 7 og 8 (32 s).

Tema 2:

Johnson, D. W., Johnson, R. T., Haugaløkken, O. K. & Aakervik, Aa. O. (2006): *Samarbeid i skolen*. Namsos: Pedagogisk Psykologisk Forlag. Kap: 2,3,6,7 (64 s)

Ogden, T. (2004): *Kvalitetsskolen*. Gjøvik: Gyldendal akademisk. Kap: 4,5 (58 s)

*Nordahl, T. (2002): *Eleven som aktør. Fokus på elevens læring og handlinger i skolen*. Oslo: Universitetsforlaget.

Kap: 5: Klasseledelse og relasjon mellom elev og lærer. (28 s)

*Bredeesen, O. (2004): *Nye gutter og jenter – en ny pedagogikk?* Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. Del 1 (44 s)

*Noddings, N. (1999): Care, justice and equity. I: Katz, M.S., Noddings, N. & Strike, K.A.: *The search for common ground in education*. New York: Teachers College Press

*Bjørndal, C. R. (2008): *Det vurderende øyet. Observasjon, vurdering og utvikling i undervisning og vurdering*. Oslo: Gyldendal. Kap: 1: Det vurderende øyet på pedagogisk virksomhet (16 s)

Tema 3:

Engh, R., Dobson, S., Høihilder, E. K. (2007): *Vurdering for læring*. Oslo: Høyskoleforlaget. Kap: 3 (8 s)

Ogden, T. (2004): *Kvalitetsskolen*. Gjøvik: Gyldendal akademisk. Kap: 1 og 7 (35 s)

Haug, P. Og Bachmann, K (2007): Grunnleggjande element for forståing av tilpassa opplæring – Ei utdanningspolitisk og didaktisk ramme. I: Berg, G. D. & Nes, K. (red.): *Kompetanse for tilpasset opplæring*. Oslo: Utdanningsdirektoratet (24 s)

http://udir.no/upload/Kompetanseutvikling/Kompetanse_for_tilpasset_opplaring.pdf

Dale, E. L. Og Wærness, J. I. (2007): Tilpasset opplæring og inkludering i skolefaglige læreprosesser – Et kritisk blikk på elevvurderingen i tilpasset opplæring, med forslag til et nytt vurderingssystem. I: Berg, G. D. & Nes, K. (red.): *Kompetanse for tilpasset opplæring*. Oslo: Utdanningsdirektoratet (16 s)

http://udir.no/upload/Kompetanseutvikling/Kompetanse_for_tilpasset_opplaring.pdf

*Tveiten, S. (2010): *Veiledning – mer enn ord...* Bergen: Fagbokforlaget. Kap: 2: Veiledning

Tema 4:

Ogden, T. (2004): *Kvalitetsskolen*. Gjøvik: Gyldendal akademisk. Kap: 6 (28 s)

Illeris, K. (2007): *Læring*. Fredriksberg: Roskilde Universitetsforlag. Kap: 3, 5, 6 og 7 (79 s)

Hargreaves, A. (1996): *Lærerarbeid og skolekultur*. Otta: Gyldendal Akademisk. Kap: 7 (18 s)

*Barth, F. (1994): Refleksjoner over kultur og kulturmangfold. I: Bakke, P. & Saugstad, P. (red.), *Innvandring: Fakta og problemer*. Oslo: Ad Notam Gyldendal. (8 s)

*Lund, A.B. & Moen, B.H. (2010): Taterne I Norge – fra utstøting til inkludering? I: A.B. Lund, B. Bolme Moen (red.): *Nasjonale minoriteter i det flerkulturelle Norge*. Trondheim: Tapir Akademiske Forlag. (18 s)

Tema 5: Vurdering: domfellelse og omsorg (to uker)

Engelsen, B. U. (2007): Kan læring planlegges? Oslo: Gyldendal Akademisk. Kap: 7,9,10 (85 s)

Engh, R., Dobson, S., Høihilder, E. K. (2007): *Vurdering for læring*. Oslo: Høyskoleforlaget. Kap: 9,10,11,12,13 (32 s)

*Barth, F. (1994): Refleksjoner over kultur og kulturmangfold. I: Bakke, P. & Saugstad, P. (red.), Innvandring: Fakta og problemer. Oslo: Ad Notam Gyldendal. (8s)

*Gullestad, M. (1999): "Det norske" sett med nye øyne (s. 87-113). I: Moen, A. & Slaattelid, R. (red.), Det sivile samfunn: Oppseding, verdier og offentlig mening. Oslo: Aschehoug. (26 s)

*Aasen, J. (2003): Flerkulturell pedagogikk – en innføring. Vallset: Oplandske bokforlag. (30 s)

Engen, T O: Tilpasset opplæring i et sosiokulturelt perspektiv. Et sosiokulturelt perspektiv på opplæringen generelt, og leseopplæringen for minoriteter spesielt. I: Berg, G. D. & Nes, K. (red.): Kompetanse for tilpasset opplæring. Oslo: Utdanningsdirektoratet (16 s)

http://udir.no/upload/Kompetanseutvikling/Kompetanse_for_tilpasset_opplaring.pdf

Tema 6: FoU: Mellom nærhet og distanse (to uker)

Postholm, M. B., og Jacobsen, D. I. (2011): Læreren med forskerblikk. Kristiansand: Høyskoleforlaget Kapittel 4, 5,6, 7 og 8 (75 sider)

Chiriac og Hempel (2005): Handbok for grupparbete – att skapa fungerande grupparbeten i undervisning (kap 4: Gruppkontrakt og gruppklimat) (16 sider)

Johnson & Johnson (2006): Joining together. Group theory and group skills (kap 1: Group dynamics) (44 sider)

Tema 7: Utdanning: Politikk versus profesjonalitet (fire uker)

Hargreaves, A. (1996): Lærerarbeid og skolekultur. Otta: Gyldendal Akademisk. Kap: 8,9,10 (100 s)

*Hopmann, S. (2007): Epilogue: No Child, No School, No State Left Behind: Comparative Research in the Age of Accountability. I: Hopmann, S., Brinek, G. & Retzl, M. (red.), PISA According to PISA. Does PISA Keep What it Promises? Wien: Lit Verlag. (37 s)

*Elstad, E. & Sivesind, K. (2010): OECD setter dagsorden. I: Elstad, E. & Sivesind, K. (red.), PISA – sannheten om skolen? Oslo: Universitetsforlaget. (16 s)

*Lorentzen, S. (2009): Building a nation. Stages in the construction of national identity in Norwegian history textbooks. (18 s)

*Karlsen, G. (2007): Ny rød-grønn regjering - en utdanningspolitisk kursendring. Norsk Pedagogisk Tidsskrift 5/2007. (13 s)

*Aasen P. (2003): What Happened to Social-Democratic Progressivism in Scandinavia? Restructuring Education in Sweden and Norway in the 1990s. I: Apple, M. W. (red.), The State and the Politics of Knowledge. New York: RoutledgeFalmer. (38 s)

*Broady, D. & Palme, M. (1989): Pierre Bourdieus utbildningssociologi. I: Thuen, H. & Vaage, S. (red.), Oppdragelse til det moderne: Emile Durkheim, George Herbert Mead, John Dewey, Pierre Bourdieu. Oslo: Universitetsforlaget. (16 s)

- *Bernstein, B. (1990): Klasseforskelle og pædagogisk praksis. I: Chouliaraki, L. & Bayer, M. (red.) (2001), Basil Bernstein. Pædagogik, diskurs og magt. Viborg: Akademisk Forlag. (37 s)
- *Dewey, J. (1916): Utdannelse som konservativ og progressiv. Oversettelse av Bente Christensen. I: Dale, E. L. (red.) (1996), Skolens undervisning og barnets utvikling. Ad Notam Gyldendal. (12 s)
- *Bredesen, O. (2004): Nye gutter og jenter – en ny pedagogikk? Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. Del 1. (44 s)
- *Karlsen, G.: Sårbarhetens mulighet. Om utfordringer i den personlige lærergjerning (11 s)
- *Karlsen, G.: Dramaturgi og didaktikk – mellom i og om. Et forsøk på å utvide undervisningens semiotikk (11 s)
- *Nielsen, H. B.: Inn i klasserommet. I: Imsen, G. (red.) (2000), Kjønn og likestilling i skolen. Oslo: Gyldendal Akademisk Forlag. (15 s)
- *Solhaug, T. & Fosse, B. O. (2008): Tilpasset opplæring og likeverdige utdanningsmuligheter i en ny åpen ungdomsskole – en case studie. Norsk Pedagogisk Tidsskrift 2/2008. (12 s)
- *Aasen, P., Nordtug, B., Ertesvåg, S. & Leirvik, B. (2002): Atferdsproblemer. Innføring i pedagogisk analyse. Oslo: Cappelen Forlag. Kap: 4, 5, 6, 7, 8 (35 s)

Profesjonskunnskap (PPU4213) Antall: ca. 30

Pensum høsten 2011

Hovdenak, S.S. Den profesjonelle lærer i dagens skole. (26s) I Riksaasen, R(red)(2010): Læreren i skolen og samfunnet. Tapir akademisk forlag.

Kvernbekk, T. (2001) Pedagogikk og lærerprofesjonalitet. Oslo. Gyldendal norsk forlag. Kap. 1,3, 4 og 6. ca.90 sider

Skau, G.M (2005): Gode fagfolk vokser. Personlig kompetanse i arbeid med mennesker. Cappelen akademiske forlag. Kap. 1,2,3,4, 5 og 7. 133 sider.

Manger, T. 2009); Livet i skolen 1. Grunnbok i pedagogikk og elevkunnskap. Kap. 8. Læring som en praksis vi deltar i. * 20 s.

Nordahl,T: Materiell for helhetlig arbeid med læringsmiljø. Hentes fra Utdanningsdirektoratets nettsider. Side 3-41, 46-57.

Skaalvik, E.M og Skaalvik, S.(2005): Skolen som læringsarena. Kap. 3. Motivasjon. 42 s.*

Pensum våren 2012

Engvik, G(2009): Hvordan skal jeg utvikle meg selv? En studie av nyutdannede lærere i deres første yrkesår. Tidsskriftet FoU i praksis, 3(1),7-19.*

Lauvås, P og Lycke, K og Handal, G(2004); Kollegaveiledning i skolen. 105 sider.

Følgende artikler fra Riksaasen, R (2010)(red). Læreren i skolen og samfunnet ca.85 sider.

- Riksaasen, R: Basil Bernsteins kodeteori – et verktøy ved analyse av pedagogisk virksomhet
- Riksaasen, R: Skolen i lys av organisasjonsteori.
- Riksaasen, R: Teamsamarbeid i skolen.
- Åbortnes, M.: Den medisinske diagnose og den pedagogiske profesjonalitet/autoritet.
- Åbotnes, M. (2010): Elevenes erfaring og den pedagogiske profesjonalitet- ”Den røde anorakken”.
- Åbotnes, M: Skole-hjem-samarbeidet og den pedagogiske profesjonalitet – Vi vil da bare ditt eget beste.

Vetlesen, Arne J. (red.) (1998); Nærhetsetikk. 120 side

Wenger, E. (2000): En social teori om læring. I Illeris, K (2000): Tekster om læring. 11 s.*

Pensum merket med * er trykt i kompendium.

I tillegg til tekstene ovenfor skal pensum i Pedagogikk i sin helhet brukes i besvarelser av mappedokument.

Religion og etikk – kristendom/religion/livssyn fagdidaktikk (PPU4263, PPU4784, PPU4785) Antall: ca. 30

(Bøkene til og med Stabell-Kulø bør kjøpes ved semesterstart.)

Botvar, Pål Ketil og Ulla Schmidt (2010): Religion i dagens Norge. Mellom sekularisering og sakralisering. Universitetsforlaget.

Gunleiksrud, Kristin og Yvonne Andersen (2008): Samarbeid kirke - skole. Rammer og muligheter. IKO-forlaget

Kringlebotn Sødal m.fl. (2009): Religions- og livssynsdidaktikk. En innføring. Høyskoleforlaget

Nordahl, Thomas (2010): Eleven som aktør. Universitetsforlaget.

Skeie, Geir (red.) (2010): Religionsundervisning og mangfold. Universitetsforlaget.

Stabell-Kulø (2005): Religioner i klasserommet. Innføring i religionsdidaktikk. Fagbokforlaget.

Breilid, Halldis og Tove Nicolaisen (2007): På skattejakt i fortellingsuniverset. Fagbokforlaget.

Duesund, Knut (2005): Etikk og filosofi i skolen. Fagbokforlaget.

Eggen, Renate B. og Olav Hognestad (2000): Tempel og katedral. Side 173-191. Tapir akadem. forlag.

Endsjø, Dag Øistein og Liv Ingeborg Lied (2011): Det folk vil ha: Religion og populærkultur. Universitetsforlaget.

Grande, Per Bjørnar (2004): Sentrale livssyn. Gyldendal Akademisk.

Haanes, Elisabeth K. (2003): Røtter og vinger. Religion og estetikk i grunnskolen. IKO-forlaget.

Lyngsnes, Kitt og Marit Rismark : Didaktisk arbeid. 2. utgave. Gyldendal Akademisk.

von der Lippe, Marie og Ole Henrik B. Hansen (2006) : Ett fag - mange muligheter. En praktisk håndbok. Fagbokforlaget.

I tillegg kommer artikler i Kompendium for religionsdidaktikk.

Læreplanverket for Kunnskapsløftet.

Kjennskap til følgende dokumenter anbefales:

NOU 1995: Identitet og dialog. Kirke-, utdannings- og forskningsdep. Oslo 1995. (Kan leses på regjeringen.no)

KRL-boka. Læreplan for 1-10 årstrinn. Utdanningsdirektoratet.

Rasmussen, Tarald og Einar Thomassen (red). Kildesamling til kristendomskunnskap med religions- og livssynsorientering. Bl.a. bind 1 og 2. Nasjonalt Læremiddelsenter.

Anbefalte nettsteder:

Religionslærerforeningen i Norge: www.religion.no

rlnett.no (tidl. krlnett.no)

Tidsskriftet PRISMET: www.iko.no/prismet

Samfunnsfagsdidaktikk – historie, samfunnskunnskap og geografi **Antall: ca. 150**

Fellesstoff for geografi, historie og samfunnskunnskap:

Mikkelsen, Rolf: *Verdensfaget geografi og geografididaktikken. Kompendiet.*

Lund, Erik: *Historiedidaktikk. En håndbok for studenter og lærere.* Universitetsforlaget 2009, 3. utgave. Del 1 og del 2.

Koritzinsky, Theo: *Samfunnskunnskap - fagdidaktisk innføring,* Universitetsforlaget 2006.

Historie fagdidaktikk (PPU4232, PPU4532) Antall: ca. 85

Lund, Erik: *Historiedidaktikk. En håndbok for studenter og lærere.* Universitetsforlaget 2009, 3. utgave. Del 1 og del 2.

Ny lærebok av Kvande og Naastad: Kjøpes som kompendium på PLU (ved studiestart)

Artikler i kompendium.

Læreplaner:

Læreplan for videregående skole, eldre og nyere historie. Kan lastes ned fra http://www.utdanningsdirektoratet.no/templates/udir/TM_UtdProgrFag.aspx?id=2103

Dansk læreplan (bekendtgørelse) om historieundervisning i gymnasiet: <http://us.uvm.dk/gymnasie/almen/lov/bekhf/bilag15.htm>

Dessuten skal studenten gjøre seg fortrolig med bruk av vanlige søkeredskaper og ressurser på Internett.

Samfunnskunnskap fagdidaktikk (PPU4233, PPU4533) Antall: ca. 100

Kjetil Børhaug, Jonas Christophersen og Tone Aarre: *Introduksjon til samfunnskunnskap - fagstoff og didaktikk*. Det Norske Samlaget, 2.utg 2008.

Moan, Aage (red): *Samfunnskunnskap fagdidaktikk*. Kompendium. Program for lærerutdanning 2009.

Studenten skal dessuten sette seg inn i minst én internettressurs knyttet til et av samfunnsfagene i skolen. Eksempler:

- www.s-vev.no/
- <http://samfunn.cappelen.no/bm/index.html>
- <http://www.gyldendal.no/notaker/>
- <http://sosialkunnskap.cappelen.no/>

Geografi fagdidaktikk (PPU4231, PPU4531) Antall: ca. 20

Mikkelsen, R. og P.J. Sætre (red) (2010). *Geografididaktikk for klasserommet. En innføringsbok for studenter og lærere*. Høyskoleforlaget.Kristiansand. (336 s)

Artikler (Kompendium 1):

Andersen, H. P (1998). Globale miljøemner i et komparativt, geografi-didaktisk perspektiv. *Om byen og geografien*. (red: Sægrov, Fjær og Bakken). Arbeider fra Geografisk institutt, Universitetet i Trondheim, Ny serie A. No 17. Rapport fra Norske Geografers Forenings årskonferanse, Trondheim, 3. og 4. Januar 1997. Trondheim 1998. S. 231-238 (7 s.)

Battersby J. (2002). Differentiation in teaching and learning Geography. I Maggie Smith ed. (2002). *Teaching Geography in Secondary Schools*. Routledge/Falmer. The open University. London and New York, p. 113-122 (11s)

Div forfattere: Leserinnlegg/protestbrev om reduksjonen av geografi til 2 timer i vid. skole. (8 s).

Fjær, O. & Foss, K. (1997). Fra Haffner og Knudsen til Reform' 94. Geografifaget og Reform' 94. Program for skoleforskning, PS-skrift nr. 3 1997, NTNU, Trondheim, (s.1-23, 36-39, 27s.).

Fjær, O. (2001). Kulturlandskapet i geografiundervisningen på videregående skole: En måte å gjøre det på. *Norsk Geografisk Tidsskrift*. Vol 55, Oslo s. 42-45. (4s)

- Fjær, O. (2002). Tidsbilder av et tettsted. Et metodeforsøk i geografiundervisninga. I Setten and Rudsar (ed.) *Geographical Methods – Power and Morality in Geography*. Acta Geographica Serie A. Nr.2. s. 137-149 (13s)
- Fjær, O og Rød, J. K. (2006). Geografi og kunnskapsløftet – også et faglig løft? Foredrag holdt på ”the 2006 Symposium of the Commission on Geographical Education and the International Geographical Union”, Brisbane Australia, juni 2006 - norsk versjon (6s).
- Fjær, O. (2007). Kunnskap og bevissthet i geografi. Hva kan elevene når de starter i videregående skole. Foredrag holdt på Nordic Geographers Meeting (NGM) i Bergen, juni 2007.
- Fjær, O. (2008). Programfagene i geografi. Mot mer geofag og mindre samfunnsgeografi? Foredrag ved Norsk Geografisk Selskap sin konferanse i Trondheim 26.-27. mars 2008. (9 s)
- Gold, J.R., Jenkins, Lee, Monk, Riley, Shephard, Unwin (1991). *Fieldwork, Teaching Geography in higher Education. A Manual of Good Practice*. Basil Blackwell Ltd. Oxford, s. 21-36 (15 s).
- Hepsø, A. (2003). Samfunnsfagsamtalen. PLU. (5s)
- Holt-Jensen, A.(2007). Hvorfor er geografi et viktig fag for alle? Skolefag, studiefag, basisfag. I *Hva er geografi*, Universitetsforlaget, (s. 4-11 i kompendiet)
- Holt-Jensen, A.(2007). Hva er geografi. Forskningstilnæringer og inndeling i naturgeografi, miljøgeografi og samfunnsgeografi. I *Hva er geografi*, Universitetsforlaget, (s. 12-22 i kompendiet)
- Jünge, Å (1996). *Reform'94 og geografifaget. Om fagplanar, elevar, lærebøker, lærarar - med undersøkingar frå videregående skole i Nord-Trøndelag*. Seminarinnlegg ved hovudfagseksamen i geografi våren 1996. *GIN* nr. 1 - 1997. (13s)
- Limstrand, I. (1997). Om geografi og danning. Kan geografifaget bidra til å utdanne reflekterte og deltakende samfunnsmennesker? Semesteroppgave i geografi fagdidaktikk, PPU II, NTNU - Trondheim, våren 1997 (24 s).
- Mikkelsen, R (2008). Geografi i K06 – læreplanprosess, utfordringer og endringer. Foredrag ved Norsk Geografisk Selskap sin konferanse i Trondheim 26.-27. mars 2008. (17 s)
- Naish, M (2002). Action research for new professionalism in geography education. I Maggie Smith ed. (2002). *Teaching Geography in Secondary Schools*. Routledge/Falmer. The open University. London and New York, p. 306-322. (16s)
- Nordskog, E. (2008). Kunnskapsløftet: Et løft for lærebøker i geografi. I Fjær, O. og E. Eikli. *Geografi og Kunnskapsløftet*. Acta Geographica – Trondheim. Serie B, no. 15, NTNU s. 81-103. (22s)

Rød, J.K., W. Larsen & E.Nilsen. (2010). Learning geography with GIS: Integrating GIS into upper secondary school geography curricula. *Norsk Geografisk Tidsskrift* Vol. 64, No 1. s. 21-35 (14 s)

Skogland, M. (1999). *Geografi på ungdomstrinnet – et glemt kapittel?* Program for skoleforskning. PS-skrift nr 8, 1999, NTNU, Trondheim, s. 65-112. (47 s)

Skårdal, K.S. (2010). Stedkunnskap i geografi fellesfag. Praksis og intensjoner. Masteroppgave i geografi, NTNU, Trondheim, s. 27-62 (35 s)

Sørvik, G. O. K. (2008). *Feltarbeid i skolen – teori og praksis. Eksempel fra Groruddalen, nordøst i Oslo*. Masteroppgave i geofag. Universitetet i Oslo. S. 13-26. (13s)

Wikan, G (1995). Geografi. Konferanserapport fra *Samfunnsfagkonferansen 1995. Reform'94*, Høgskolen i Lillehammer. (4 s).

Læreplaner (Kompendium 2):

Kommisjon for geografiutdanning: *Internasjonalt charter om utdanning og undervisning i geografi*. International Geographical Union 1992 (19 s).

Læreplaner fra kunnskapsløftet

- Samfunnsfag (grunnskolen),
- Fellesfaget i geografi, (videregående)
- Samfunnsfag (videregående)
- Politikk, individ og samfunn (programfag med samfunnsgeografi)
- Geofag (programfag – videregående)

Internettressurser

Studenten skal dessuten sette seg inn i én internettressurs i geografi. Eksempler:

- Geografi, Gyldendal forlag: <http://www.gyldendal.no/geografi/>
- Geografi, Cappelen forlag: <http://geografi.cappelendamm.no/>
- Teaching Thinking Norway, TT-Nor: <http://www.ttnor.no>
- Naturfagsenteret, Nasjonalt senter for naturfag, NTNU og UIO: <http://viten.no/> (Norge blir til)
- FN-sambandet: <http://www.globalis.no>
- Statens kartverk m. fl: <https://www.kartinorge.no>

Spansk fagdidaktikk (PPU 4245, PPU4545) Antall: ca. 25

Arnhold, Jane (red.) (2000), *La dimensión afectiva en el aprendizaje de idiomas*. Madrid: Cambridge University Press.

Fernández, Sonsoles (2003). *Propuesta curricular y marco común europeo de referencia*. Madrid: Edinumen.

Giovannini, Arno et al. (1996). *Profesor en acción* (1,2 y 3). Madrid: Edelsa.

Otnes, Hildegunn (red.) (2009). *Å være digital i alle fag*. Oslo: Universitetsforlaget. (Kap. 1 og 6)

Simensen, Aud Marit (2007). *Teaching a foreign language. Principles and procedures*. Oslo: Fagbokforlaget.

Språkfag: Idéhefter for lærere 1, 2, 3, 4. Trondheim: Tapir akademisk forlag.

I tillegg:

Kompendium for engelsk- og fremmedspråkdidaktikk. PPU. Program for lærerutdanning, NTNU.

Utdanningsdirektoratet. *Læreplan for Kunnskapsløftet, LK06*. Gjeldende versjon tilgjengelig fra <http://www.udir.no/grep>.

Utdanningsdirektoratet. *Forskrift til opplæringslova, Kap. 3. (Vurderingsforskriften)*. Gjeldende versjon tilgjengelig fra <http://www.lovdatab.no>.

Annen litteratur som blir presentert senere.

Tysk fagdidaktikk (PPU4244, PPU4544) Antall: ca. 15

Huneke, Hans-Werner & Wolfgang Steinig (2010). *Deutsch als Fremdsprache: Eine Einführung*. Berlin: Schmidt Erich Verlag.

Otnes, Hildegunn (red.) (2009). *Å være digital i alle fag*. Oslo: Universitetsforlaget. (Kap. 1 og 6)

Simensen, Aud Marit (2007). *Teaching a foreign language. Principles and procedures*. Oslo: Fagbokforlaget.

Språkfag: Idéhefter for lærere 1, 2, 3, 4. Trondheim: Tapir akademisk forlag.

Tornberg, Ulrika (2000). *Språkdidaktikk*. Oslo: Fag og kultur.

Utdanningsdirektoratet. *Læreplan for Kunnskapsløftet, LK06*. Gjeldende versjon tilgjengelig fra <http://www.udir.no/grep>.

I tillegg:

Kompendium for engelsk- og fremmedspråkdidaktikk. PPU. Program for lærerutdanning, NTNU.

Utdanningsdirektoratet. *Læreplan for Kunnskapsløftet, LK06*. Gjeldende versjon tilgjengelig fra <http://www.udir.no/grep>.

Utdanningsdirektoratet. *Forskrift til opplæringslova, Kap. 3. (Vurderingsforskriften)*. Gjeldende versjon tilgjengelig fra <http://www.lovdatab.no>.

Annen anbefalt litteratur som er klar ved semesterstart.

Yrkesdidaktikk (PPU4581) Antall: ca. 40

Flere bøker samordnes med pedagogikk bl.a. Halland og Imsen. Se pedagogikk!

Anbefalt basislitteratur ca. 1.500 sider og ca. 250 sider i tillegg fra 2. år. Valg fra eget fag/yrke inntil 250 sider som kan benyttes i arbeidet med oppgavene. *Finn fagdidaktikk/yrkesdidaktikkbøker i ditt fag/utdanningsprogram.* Totalt ca. 2000 sider

X er pensum for 1. år og prøven 1. år i yrkesdidaktikk:

X Andersen, K.: Innføring i mesterlære, yrkesdidaktikk og veiledning - Høyskoleforlaget 2003

X Bachmann, K og Haug, P (2006): Forskning om tilpasset opplæring. *Forskningsrapport nr. 62/2006.* Høgskolen i Volda og Møreforskning i Volda.Kap: 2

http://www.utdanningsdirektoratet.no/upload/Forskning/Tilpasset_opplaring.pdf

Stortingsmelding nr. 16: Og ingen sto igjen. Tidlig innsats for livslang læring:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/regpubl/Stmeld/2006-2007/Stmeld-nr-16-2006-2007-.html?id=441395> (50 sider)

X Hiim,H.& Hippe,E.: Undervisningsplanlegging for yrkesfaglærere. Oslo. Gyldendal Akademisk, 3. Utgave 2009

X Lyngsnes, Kitt og Rismark, Marit: Didaktisk arbeid – Gyldendal Akademisk, 2. utgave 2007

X Nilsen, Sigmund Egil og Sund, Grete Haaland: Læring gjennom praksis. Innhold og arbeidsmåter i yrkesopplæringen.PEDLEX 2008.

X Repstad, Kari og Tallaksen, Inger Margrethe: Variert undervisning – mer læring. Bergen. Fagbokforlaget 2006

X Wittek, Line: Læring i og mellom mennesker – en innføring i sosiokulturelle perspektiver. Cappelen forlag. Oslo 2006. 3 opplag.

X Kunnskapsløftet 2006: Generell del, Læringsplakaten og Læreplaner for grunnskolen og videregående opplæring: <http://odin.dep.no>

Videre pensum for 1. år og foreløpig 2. år:

Bjarnø, Vibeke m. fl. : Digital kompetanse i praktisk undervisning – 2. utgave. Fagbokforlaget 2009.

Opplæringsloven med forskrifter: <http://www.lovdatab.no/all/nl-19980717-061.html>

Pettersen, Roar C.: Problembasert læring for studenten. Oslo Universitetsforlaget 2005

Seljø, Roger: Læring i praksis – oversatt av Sigrd Moen – Cappelen forlag 2005

Slåttøy, Astrid: Problematferd i klasserommet. En lærerveiledning – Cappelen akademiske forlag 2002

Ødegård, Inger K.R.: Læreprosesser i pedagogisk entreprenørskap – Høyskoleforlaget 2003

Hoel, Torlaug Løkensgard: Skrivning ved universitet og høyskolar – Universitetsforlaget 2008

Imsen, Gunn: Lærerens verden – Tano Aschehoug 2009

Imsen, Gunn: Elevens verden – Tano Aschehoug 2005

Johnsen, D.W., Johnsen, R.T.: Samarbeid i skolen – Pedagogisk Psykologisk Forlag 2006

Lauvås, Per og Handal, Gunnar: Veiledning og praktisk yrkesteori . Cappelen 2000

Mjelde, Liv: Yrkenes pedagogikk – fra arbeid til læring – fra læring til arbeid – Yrkeslitteratur a.s 2002

Nordahl, T., Sørli, A.M., Manger, T. og A.Tveit: Atferdsproblemer blant barn og unge - Fagbokforlaget 2005

Nordahl, T.: Klasseledelse og relasjonen mellom elev og lærer. I: Elever som aktør. Oslo. - Universitetsforlaget 2002

Skogen, Kjell: Spesialpedagogikk – en innføring. - Universitetsforlaget 2005

Postholm, May Britt og Moen, Torill: Forsknings – og utviklingsarbeid i skolen – Universitetsforlaget 2009

Waage, J.F.: Yrkesrettet opplæring i skole og arbeidsliv - PEDLEX 2000

Forslag til tilleggslitteratur der du kan søke i eget fag/utdanningsprogram. Eksempel:

Helse og sosialfag:

Holtet, Asle og Wilhelmsen, Britt Unni (red): Mat og helse i skolen. En fagdidaktisk innføring i mat og helse. Fagbokforlaget 2009.

Barne og ungdomsarbeiderfag

Holtet, Asle og Wilhelmsen, Britt Unni: Måltider og fysisk aktivitet i barnehagen. Barnehagen som arena for folkehelsearbeid. Universitetsforlaget Oslo. 2010.

Kunst- og håndverksfag

Nielsen, Liv Merete: Fagdidaktikk for Kunst og håndverk – Universitetsforlaget 2009

Grunnlags – og styringsdokumenter for studiet på nettet:

Rammeplan for PPU: http://odin.dep.no/filarkiv/175796/2Rammeplan_2003_PPU.pdf

Fagplan/ Studieplan – PPU: http://www.larer.ntnu.no/studiehandbok_LU_06-07.pdf

Opplæringsloven med forskrifter: <http://www.lovdatabank.no/all/nl-19980717-061.html>

Forvaltningslov: <http://www.lovdata.no/all/nl-19670210-000.html>

St.meld 16 (2001-2002): Kvalitetsreformen, særlig kap 3 og 5:

<http://odin.dep.no/kd/norsk/dok/regpubl/stmeld/045001-040003/inn-bn.html>

NOU 2003:16: I første rekke, ”Søgnen-utvalget eller Kvalitetsutvalgets innstilling”:

http://odin.dep.no/kd/norsk/dok/andre_dok/nou/045001-020003/dok-bn.html

St.meld 30 (2003-2004): Kultur for læring:

<http://odin.dep.no/kd/norsk/dok/regpubl/stmeld/045001-040013/dok-bn.html>

Vurdering i skolen:

<http://skolenettet.no/templates/News.aspx?id=64809&epslanguage=NO>

http://www.udir.no/Artikler/_Vurdering/Vurdering-for-laring--ny-nettside/

Henvisninger til nettsider:

www.skolenettet.no Informasjon om skole, målgruppe foreldre, elever, lærere, instruktører.

Veiledningshefter for lærere og instruktører

www.skoleporten.no Utdanningsdirektoratets nettsted for kvalitetsvurdering og kvalitetsutvikling i grunnsopplæringen. Her finnes bl.a. resultater fra Elevundersøkelsen

<http://salg.lex.no> For bestilling av publikasjoner utgitt av PEDLEX.

www.elevsiden.no Artikler og informasjon, nettsted drevet av to fagpedagoger

www.fagopplaering.no Nettavis om fagopplæring